

Bu sayıda...

Toplum ve Bilim'in bu sayısını belirli bir dosya konusu etrafında tasarlamadık. Ancak seçtiğimiz yazıların ortak bir temasını rahatlıkla ortaya koyabiliriz: "tahakküm". Aslına bakarsanız burada yalnızca tahakkümü değil, onun deneyimlenme biçimlerini, tahakkümü deneyimlemeyi ve ona karşı nefes alma imkânlarını, bir "ilişki"yi kastediyoruz.

İlk olarak sizlere, Huricihan İslamoğlu'nun, dergimizin 23. ve 27. sayılarında iki yazısını yayımladığımız ("1840-1914 döneminde Lübnan'da ipek dokuma endüstrisi: Çevre toplumlarında fabrika üretiminin önündeki olanaklar ve sınırlamalar üzerine bir çalışma" ve "Mısır'da iktisadi 'liberalizasyon' politikaları: Sedat'ın mirası, Mübarek'in açmazı") İngiliz tarihçi Roger Owen'ın ölümü üzerine yaptığı konuşmanın metnini sunuyoruz.

Sonraki iki yazımız, 12 Eylül darbesi ve sonrasında yerleşik hale getirilmeye çalışılan aile ve eğitim kurumlarını inceliyor. "Askerî disiplinden 'kontrollü liberalleşme'ye: 12 Eylül restorasyonu ve eğitim tartışmalarındaki izdüşümü" başlıklı yazısında Güven Gürkan Öztan, 12 Eylül sonrasında sözümona "sivil", milliyetçi-muhafazakâr çevrelerin kurumsallaştırmaya çalıştıkları korporatist restorasyon projesini eğitim ve kültür anlayışları üzerinden ele alıyor. Bir anlamda, "eğitimin neoliberal dönüşümündeki ilk aşamayı" tartışıyor. Elif Çağlı Kaynak ise, "12 Eylül sonrası 'ideal aile' kurgusu" adlı yazısında, yine neoliberal dönüşümü temsil eden bir dönem içerisinde kurgulanmaya ve benimsetilmeye çalışılan "ideal aile"yi, "neo-muhafazakâr" doktrin içerisinden okuyor. Aynı zamanda kadının ideal aile içerisindeki konumunun ve rolünün süreklilik ve farklılıklar bağlamında nasıl kurgulandığını da inceliyor.

Arus Yumul, Yeşilçam melodramlardan farklı olarak görülen Atıf Yılmaz'ın *Utanç* (1972) filmini konu edindiği "'Bedenime sahip olabilirsin ama ruhuma asla'

ya da ruhunun ne önemi var, mühim olan beden” başlıklı yazısını “cinsellik ve if-fet” meselesi ekseninde bir tartışmaya odaklayıp filmin bu odak çerçevesinde klasik melodramlara ne ölçüde mesafe alabildiği ve farklılaştığını araştırıyor. Kaan Kurt, “Trajik Modernleşmelerin Kesişimi: Oğuz Atay ve Dostoyevski” başlıklı incelemesinde, Dosyoveski’nin eserleriyle Oğuz Atay’ın *Tehlikeli Oyunları*’nı merkeze alarak Oğuz Atay ile Dostoyevski arasındaki metinlerarası ilişkiyi etüt ediyor. Bunu yaparken, Türkiye ve Rusya modernleşme deneyimlerini ihmal etmeden yazarlardaki suç, itiraf, hastalık gibi ortak motiflerin “trajik” unsurlar ile ilişkisini de kurmayı deniyor. Son olarak Esra Aras ise, “Karnavalesk bir varoluş: Rabelais’in toplumsal yergisinde kadın” başlıklı makalesinde, François Rabelais’yi Geç Ortaçağ’da eskinin direnci ve yenin sancıları içine, yani diyalektik bir ilişki içerisine yerleştirerek onun mizahını ve mizahi öğelerini kadın üzerinden tartışıyor. Rabelais’in karnavalesk dünyasında ütopyanın işlevini ve onun politik imalarını kadın imgelemi üzerinden okuma imkânının izini sürüyor.

AYBARS YANIK